

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

HE 108/2026 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

MTK tukee valkuposkihanhen ja merimetson siirtämistä metsästyslain piiriin sekä tarpeettomien metsästysrajoitusten poistamista sekä suojametsästyksen mahdollistamista samalla kun huolehditaan vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.

Vahinkoalueiden elinkeinonharjoittajien näkökulmasta esitetyt muutokset ovat välttämättömiä. EU komissio on toistuvasti painottanut lintudirektiivin tarjoamia joustoja vahinkojen vähentämisessä. Maaliskuussa 2026 julkaistussa komission lintudirektiivin ohjeasiakirjassa merimetson ja valkuposkihanhen osalta todetaan mahdollisuudet vahinkoa aiheuttavien lintupopulaatioiden vähentämiseen.

Viljelijöiden mahdollisuudet harjoittaa elinkeinoaan ovat heikentyneet valkuposkihanhivahinkojen vuoksi merkittävästi jo vuosien ajan. Vuonna 2019 korvattujen vahinkojen määrä ylitti yhden miljoonan euron tason. Vuonna 2025 korvauksia maksettiin jo yli 3,7 miljoonaa euroa. Nykyisillä vahinkojen estämisen toimintamalleilla ei ole pystytty suojaamaan viljelyksiä eikä edes kääntämään vahinkokehitystä laskusuuntaan. Euromääräisten korvaustasojen tarkastelussa on muistettava, että vahingonkorvaukset kattavat vain osan todellisista vahingoista. Erityisesti Pohjois-Karjalassa viljelijät ovat joutuneet sopeutumaan luopumalla syysviljojen kasvatuksesta sekä varautumalla kevään vahinkoihin esimerkiksi hankkimalla ylimääräisiä peltoalueita karjan ruokinnan varmistamiseksi. Myös tuotannon kokonaan lopettamista on tapahtunut. Varsin tyypillisesti vahingot toistuvat samoilla alueilla. Samaan aikaan vahinkojen estäminen on käytännössä tehty lähes mahdottomaksi. Viimeisimmissä ELY-keskusten poikkeusluvissa keväällä sallittiin ainoastaan äänetön karkotus ja syksyllä tehosteena vain paukkupatruunat. Paikallistasolla yötä päivää päivystävät hanhipaimenet ovat olleet käytännössä ainoa ratkaisu. Kustannustehokkuuden näkökulmasta on täysin järjetön ajatus, että jatkuvasti laajenevat hanhivahingot estettäisiin koko Itä-Suomen alueella paukkupatruunoihin ja hanhipaimeniin perustuen.

Viljelijöiden kannalta on välttämätöntä, että nykyinen vahingonkorvausjärjestelmä säilytetään ennallaan. MTK tukee esitystä, jonka mukaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että valkuposkihanhen ja merimetson aiheuttamien vahinkojen korvaaminen jatkuisi nykykäytännön mukaisesti ympäristöhallinnon vastuulla.

Viljelijät ovat kokeneet vastoinkäymisiä myös poikkeuslupien käsittelyssä. Hakemusten käsittely on kestänyt kohtuuttoman kauan. Viimeisin heikennys oli Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupien käsittelymaksun moninkertaistuminen 1500 euroon. Suojametsästys vähentää ratkaisevasti poikkeuslupien hakemisen tarvetta, mutta ei poista sitä kokonaan. Aiempien kokemusten perusteella MTK olettaa, että riistahallinnossa poikkeuslupien käsittely tapahtuu selvästi nopeammin ja kustannustehokkaammin kuin ympäristöhallinnon puolella.

MTK tukee myös lakiesitykseen kuuluvaa merimetson suojametsästystä. Merimetsot vaikeuttavat elinkeinotoimintaa, jotka liittyvät kalastukseen ja kalankasvatukseen. Esitetyn lisäksi olisi perusteltua sallia ympärivuotinen suojametsästäys kalanviljelylaitosten läheisyydessä sekä sallia metsästäys kalojen tärkeillä lisääntymisalueilla. Merimetson kohdalla karkotusmenetelmien tehostaminen suojametsästyksen keinoin tekee karkotuksesta tehokkaampaa. Lisäksi on syytä kiinnittää kasvavaa huomiota merimetsojen yleiseen kannanhallintaan ja lajin levittäytymisen estämiseen merialueilta sisämaahan.

Suojametsästäys on joustava toimintamalli ilman ennakolta vaadittavaa poikkeuslupien hakua. Toimintamalli vähentää byrokratiaa ja tuo lisää tehokkuutta karkotuksen suorittamiseen. Erittäin merkittävää on se, että viljelijät ja kala-alan yrittäjät saavat karkotuksen käytännön toteutukseen metsästäjien tuen. Mahdollisuus saaliin hyödyntämiseen on tässä keskeistä. Lisäksi on ennakoitavissa, että valkoposkihanhet oppivat jatkossa välttämään pellolla liikkuvaa ”vaarallista” ihmistä, mikä osaltaan lisää karkotusten tehoa.

Nyt lausunnolla olevassa esityksestä on Ruotsista jo useamman vuoden ajalta rohkaisevat kokemukset. Aikataulullisesti tärkeä tavoite on, että suojametsästäys on käytössä jo tulevana syksynä valkoposkihanhien syysmuuton alkaessa.

Timo Leskinen
Kenttäjohtaja